

עפ"ת 11360/06/18 - גבריאלי שמואל אהרונל נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פליימ
לפני כב' השופטים: י' נועם - סגן נשיא, ר' פרידמן-פלדמן וא' אברבנאל

עפ"ת 11360-06-18

גבריאלי שמואל אהרונל
על-ידי ב"כ עו"ד יוני שנאור

המערער

מדינת ישראל
באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים

נגד
המשיבה

פסק דין

השופטת ר' פרידמן-פלדמן:

1. ערעור על גזר דינו של בית-משפט השלום בירושלים (כבוד השופטת שרית זוכוביץ-אורי) מיום 25.4.2018 בת"ד 6352-10-15, לפיו נגזר על המערער מאסר בפועל למשך שמונה חודשים; מאסר על תנאי; קנס בסך 5,000 ₪, פסילה מנהיגה למשך 30 חודשים; פסילה על תנאי; ופיצוי לנפגע בתאונה בסך 3,000 ₪.

כתב האישום:

2. המערער הודה בבית-משפט קמא בעובדות כתב האישום, והורשע בעבירות שלהלן: הפקרה אחרי פגיעה בנסיבות מחמירות בניגוד לסעיף 64א(ב) לפקודת התעבורה [נוסח חדש], התשכ"א - 1961 (להלן-הפקודה); נהיגה ברשלנות בניגוד לסעיף 62(2) לפקודה; פניית פרסה בניגוד לתקנה 44(א) לתקנות התעבורה, התשכ"א - 1961; וסטייה מנתיב נסיעה בניגוד לתקנה 40(א) לתקנות התעבורה.

3. על פי עובדות כתב האישום, כמפורט בגזר דינו של בית-משפט קמא, ביום 26.11.2013 נסע המערער בכביש

443 ממזרח למערב מכיוון ירושלים לכיוון מודיעין. נתיבי הנסיעה בכביש מופרדים בפס הפרדה יצוק מבטון. בשלב מסוים עמד המערער בשול הימני של הכביש והפעיל פנסים מהבהבים, ואז, ללא איתות מקדים, סטה המערער לתוך הכביש והחל לנסוע במהירות לרוחב שני נתיבי הכביש אנכית לכיוון הנסיעה לתוך מעבר הביטחון.

באותה שעה, בשני הנתיבים אשר לרוחבם נסע המערער, היו שני כלי רכב - בנתיב הימני נסעה מונית בה נהג מר מאיר כהן, ובנתיב השמאלי נסע רכב פרטי מסוג שברולט בו נהג מר אליהו גרנדש.

מר כהן שנהג במונית הבחין ברכבו של הנאשם, הוא סטה שמאלה כדי להימנע מפגיעה בנאשם ופגע בשברולט שנסע לשמאלו. כאשר ניסה מר כהן לחזור חזרה לנתיבו, התנגש ברכבו של המערער.

כתוצאה מההתנגשות התהפכה המונית ושמשותיה התנפצו. כתוצאה מכך נגררה זרועו של מר כהן על הכביש, נחבלה והוא נזקק לטיפול רפואי ואשפוז בבית החולים. כתוצאה מהתאונה נותרו בזרועו של מר כהן רסיסים ונפסקה לו נכות בשיעור 10%.

כתוצאה מפגיעת המונית בו, התנגש רכב השברולט במפרדת הבטון וניזוק.

מיד לאחר קרות התאונה ועל אף שהבחין בה ובתוצאותיה, יצא המערער במהירות מרכבו ונמלט בריצה לכפר סמוך.

תסקיר שירות המבחן:

4. בבית-משפט קמא הוגש תסקיר שירות המבחן בעניינו של המערער.

על פי האמור בתסקיר מיום 12.2.2018, המערער בן 29 שנים, נשוי בשנית, ואב לשלושה ילדים מנישואיו הראשונים ולשניים מנישואיו השניים. בתסקיר התייחסות למשפחת המוצא של המערער, שהנה משפחה חרדית.

לגבי המערער, צוין כי סיים 12 שנות לימוד. בגיל 15 נשר ממסגרת הלימודים והחל בתהליך של התרחקות מאורח חיים חרדי, התחברות לנוער שוליים, מעורבות פלילית ושימוש בסמים. המערער הופנה לשירות המבחן לנוער בשנים 2003 עד 2006 בגין שורה של עבירות אך לא שיתף פעולה. לדברי המערער הוא עבר תהליך שיקום. מהרישום הפלילי של המערער עולה כי בעברו מספר הרשעות בתחומי הסמים, הרכוש, האלימות והתעבורה. המערער מוכר לשירות המבחן מתיקים קודמים. בשנת 2007 נידון המערער לארבעה חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות. בשנת 2012 ריצה המערער עונש מאסר לראשונה, למשך 14 חודשים, בגין עבירות כנגד הרכוש. בדצמבר 2012 נידון המערער למאסר על תנאי והתחייבות בשל תקיפת בת זוג. כן נידון המערער מספר פעמים בגין עבירות תעבורה ואף ריצה עונש מאסר

בפועל.

לגבי העבירות הנוכחיות קיבל המערער על עצמו אחריות והביע חרטה.

שירות המבחן המליץ להימנע מהטלת עונש מאסר בפועל, בשל ההשלכות הקשות והפגיעות שייגרמו למערער כתוצאה משליחתו למאסר בין כותלי הכלא באווירה הבעייתית והעבריינית השוררת שם. כן הומלץ על ניסיון טיפולי במסגרת צו מבחן.

גזר דינו של בית-משפט קמא:

5. לגבי מתחם העונש ההולם, קבע בית-משפט קמא מתחם אחד לכל העבירות, מאחר שהללו נעברו כולן במסגרת אירוע אחד.

בית המשפט התייחס לחומרת עבירת ההפקרה, שהיא החמורה מבין העבירות בהן הורשע המערער; ולערכים המוגנים הנפגעים בעבירת ההפקרה, ובהם בטחון הציבור, שלום הציבור, עזרה הדדית, סולידריות חברתית, שלטון החוק והסדר הציבורי.

כן התייחס לפסיקה הנוהגת "במקרים דומים שבהם גרם הנאשם לתאונה בה נפגע אדם באשמתו, הפקיר את הנפגע והורשע בעבירה לפי סעיף 64א(ב) לפקודת התעבורה", הנעה בין שישה חודשי מאסר לבין ארבע שנות מאסר בפועל: רע"פ 3612/16 אסור נ' מדינת ישראל (15.5.16), שם הועמד עונשו של הנאשם בערעור על 30 חודשי מאסר בפועל, פסילה מנהיגה למשך 12 שנים ועונשים נוספים; עפ"ג (ב"ש) 9414-03-15 כליפה נ' מדינת ישראל (8.6.15), שם נגזר על הנאשם מאסר בפועל למשך שמונה חודשים ועונשים נוספים; ת"פ (מחוזי י-ם) 28873-12-16 מדינת ישראל נ' דין (17.7.17) - על הנאשם נגזרו עשרה חודשי מאסר בפועל ועונשים נוספים; עפ"ת 10002-11-13 חטיב נ' מדינת ישראל (30.9.14) - 13 חודשי מאסר בפועל ועונשים נוספים; עפ"ת (חי') 24273-03-17 דיאב נ' מדינת ישראל (25.5.17) - גזר דין של שבעה חודשי מאסר בפועל ועונשים נלווים, לנאשם ללא עבר פלילי או תעבורתי; ע"פ 1825/14 סרחאן נ' מדינת ישראל (7.7.14) - שמונה חודשי מאסר בפועל ועונשים נוספים; ע"פ 59/14 פרלמן נ' מדינת ישראל (17.7.14) - שמונה חודשי מאסר בפועל ועונשים נוספים;

בית-משפט קמא הוסיף כי כאשר מדובר בנאשם שעברו נקי ויש לגביו אינדיקציה לתהליך שיקומי ממשי, יש נטייה להקל ולהטיל מאסר לריצוי בעבודות שירות.

לגבי רכיב הפסילה מנהיגה קבע בית המשפט מתחם עונש הולם בנסיבות דומות, בין 24 חודשים לבין 12 שנים ברף הגבוה.

6. לגבי העונש בתוך מתחם הענישה, התייחס בית המשפט לנסיבות התאונה, שהיו לדבריו חמורות; להתנהגותו הרשלנית והמסוכנת של המערער, שגרם באשמתו לתאונה; לכך שהמערער לא הזעיק עזרה ולא סייע לנפגעים ונמלט מהמקום. לעניין זה לא קיבל בית המשפט את הסברו של המערער, לפיו הוא נמלט בשל ידיו אבנים, מאחר שעובדות אלה אינן חלק מכתב האישום ואינן מתיישבות עם יתר העובדות; כן התייחס לעברו התעבורתי והפלילי של המערער, להתמשכות ההליכים, וללקיחת האחריות על ידי המערער רק כעבור שנתיים ובמהלך ניהול הוכחות בתיק; לפגיעה בנהג מר כהן; לנסיבותיו האישיות של המערער.

עוד התייחס בית המשפט להמלצת שירות המבחן. צוין כי המערער עושה מאמץ לנהל אורח חיים תקין, אך קשה להצביע על שיקום ממשי שעבר המערער. בית המשפט קבע כי המלצת שירות המבחן חורגת לקולה ממתחם הענישה ואין לקבלה, ולפיכך אין להסתפק במאסר לריצוי בעבודות שירות.

בסופו של דבר, מתוך כוונה "לחזק את תחילתו של התהליך השיקומי" גזר בית המשפט עונשו של המערער ברף הנמוך של מתחם הענישה, כמפורט לעיל.

טיעוני ב"כ הצדדים בערעור:

7. טענתו העיקרית של ב"כ המערער נוגעת לדחיית המלצות שירות המבחן בעניינו של המערער.

ב"כ המערער טען כי שגה בית-משפט קמא שלא קיבל את המלצת שירות המבחן ובכך שהטיל על המערער עונש מאסר בפועל, בניגוד להמלצה.

נטען כי המערער עושה מאמצים רבים לשנות את אורחות חייו ולעלות על דרך הישר.

נטען כי על פי האמור בתסקיר שירות המבחן, ההליך הנוכחי הרתיע את המערער והיווה גורם סיכוי לשיקומו.

נטען כי שגה בית-משפט קמא בקביעתו כי "קשה להצביע על שיקום ממשי שעבר הנאשם". לטענת ב"כ המערער, מתסקיר שירות המבחן עולה שהמערער מנסה לנתב עצמו לתפקוד חיובי, הוא עובד עבודה רציפה ומחייבת ומפרנס את משפחתו. כן התרשם שירות המבחן מרגיעה מסוימת מבחינת המעורבות הפלילית של המערער. לטענת ב"כ המערער

"הדרך הארוכה אותה עשה בשנים האחרונות היא השיקום בפועל".

נטען כי שירות המבחן בנה תכנית שיקומית למערער וביקש לצרפו לקבוצה טיפולית. המערער הביע נכונות ורצון להשתתף בקבוצה זו. לטענת ב"כ המערער, היה על בית המשפט לתת יד לשיקומו של המערער, שכן האינטרס הציבורי בהמשך שיקומו גובר על שליחתו למאסר.

נטען כי "שירות המבחן הוא למעשה ידו הארוכה של בית המשפט ויש להביא בחשבון את המלצתו בגזירת הדין" ולפיכך טעה בית המשפט שלא אימץ את המלצת שירות המבחן.

8. טענות נוספות נוגעות לשיהוי בהגשת כתב האישום - כשנתיים לאחר האירוע. כן נטען כי בית-משפט קמא טעה עת קבע כי עונש מאסר לריצוי בעבודות שירות חורג ממתחם העונש ההולם.

ב"כ המערער הפנה לפסיקה, בה נגזרו עונשי מאסר לריצוי בעבודות שירות. לדברי ב"כ המערער, הרשלנות אשר גרמה לתאונה הייתה "רשלנות רגעית בה לא חישב המערער ולא קרא באופן נכון את זרימת המכונות בכביש". לדבריו לא מדובר בנהיגה במהירות מופרזת או באור אדום. כן ציין כי לא יוחסה למערער גרימת חבלה של ממש. לדברי ב"כ המערער, במקרים חמורים בהרבה הושתו עונשים מקלים מזה של המערער.

לפיכך ביקש לקבל את הערעור, להפחית את תקופת המאסר ולהורות על ריצוי המאסר בעבודות שירות, וכן לפחית מאורך הפסילה מנהיגה.

9. במהלך הדיון בערעור חזר ב"כ המערער על טענותיו. כן הוסיף כי נוכח תיקון החוק, המרחיב את תקופת המאסר שניתן לרצות בעבודות שירות - ניתן להורות על ריצוי עונש המאסר שנגזר על המערער, למשך שמונה חודשים, בעבודות שירות.

10. ב"כ המשיבה טענה כי גזר דינו של בית-משפט קמא ראוי ואינו חורג ממתחם הסבירות, ואין מקום להתערב בו. לעניין טענת השיהוי, טענה כי התיק הגיע לפרקליטות בפברואר 2014. כתב האישום הוגש כשנה וחצי לאחר מכן, באוקטובר 2015, מטעמים של תעדוף תיקים.

לגבי נסיבות האירוע, טענה כי לא מדובר ברשלנות רגעית או בהיסח הדעת, אלא ברשלנות חמורה שהתבטאה בחצייה

מסוכנת של שני נתיבים.

בכל הנוגע לטענות בדבר שיקום של המערער, הפנתה ב"כ המשיבה לתסקיר שירות המבחן, לפיו התרשם שירות המבחן מרגיעה מסוימת מעיסוקו של המערער בפלילים. לדבריה, לא מדובר בשיקום כמשמעו בחוק ובפסיקה. המערער לא החל בשיקום, והעובדה שהוא מביע רצון להשתקם ולנהל אורח חיים תקין "בגלל החרב של ההליך הפלילי התלויה מעל לראשו", איננה יכולה להיחשב כשיקום. עוד טענה כי גם אם תתקבל טענת השיקום, אין הדבר מצדיק חריגה ממתחם העונש ההולם.

בנוסף הפנתה לאמור בתסקיר שירות המבחן, לפיו עונשים שהוטלו על המערער בעבר, לא הרתיעו אותו.

לדברי ב"כ המשיבה, בית-משפט קמא הלך כברת דרך כלפי המערער, ומיקם את עונשו בחלקו התחתון של מתחם הענישה, ואין מקום להקל עמו מעבר לכך.

11. לאחר הדיון, השלימו הצדדים טענותיהם בשאלת הנפקות של תיקון 133 לחוק העונשין, לפיו ניתן להטיל מאסר לריצוי בעבודות שירות עד תשעה חודשי מאסר, חלף שישה חודשים שהיו בתוקף בעת שנגזר דינו של המערער.

ב"כ המערער טען כי החוק תוקן בשל ההכרה בנזק שגורם עונש מאסר בפועל בקרב אנשים נורמטיביים בכלל, ואלה הנדרשים לשיקום בפרט. כן חזר והפנה להמלצת שירות המבחן, שלא להטיל על המערער עונש מאסר בפועל.

לטענת ב"כ המערער, התיקון לחוק מבטא העדפת השירות בקהילה במסגרת עבודות שירות, גם במקום בו עונש המאסר לא חורג ממתחם הענישה. לפיכך ביקש להחיל את התיקון לחוק על עניינו של המערער, וככל שעונש המאסר לא יקוצר לשישה חודשים - לאפשר ריצוי שמונה חודשי מאסר שנגזרו על המערער, בעבודות שירות.

ב"כ המשיבה טענה לפגיעה בשוויון בעניינם של נאשמים שגזר דינם חלוט, לעומת אלה שביקשו לדחות את הדיון בערעורם עד לכניסתו של התיקון לחוק לתוקף.

כן חזרה על טענותיה לדחיית הערעור לגופו של עניין. לדברי ב"כ המשיבה, העונש שנגזר על המערער ראו ומאוזן, ואין עילה להתערב בו.

דין והכרעה:

12. כלל הוא, כי ערכאת הערעור לא גוזרת מחדש את העונש, אלא בוחנת את סבירות גזר-הדין של הערכאה הדיונית; וכי התערבותה בעונשים שנגזרו על-ידי הערכאה הדיונית שמורה למקרים חריגים בלבד שבהם נפלה טעות מהותית, או שהעונש שנגזר סוטה באופן קיצוני מרמת הענישה הראויה (ראו למשל: ע"פ 3791/18 שי לוי ואח' נ' מדינת ישראל (2.10.2018) והפסיקה המוזכרת שם - ע"פ 5559/16 מדינת ישראל נ' פלוני (4.8.2016); ע"פ 1872/16 דז'לדטי נ' מדינת ישראל (18.5.2017); ע"פ 8479/16 פלוני נ' מדינת ישראל (30.5.2018); ע"פ 1880/14 עמעש נ' מדינת ישראל (19.11.14); ע"פ 448/14 מדינת ישראל נ' אזולאי (24.11.14); וע"פ 4235/14 ראאד חאטיב (3.2.15)). נפסק, כי גדרי ההתערבות האמורים נותרו על כנם גם לאחר תיקון 113 לחוק העונשין (ע"פ 7430/13 שחרוך טוחסונוב נ' מדינת ישראל (3.3.14); וכן ראו: ע"פ 8641/12 סעד נ' מדינת ישראל (5.8.13); וע"פ 3151/13 עבדאללה נ' מדינת ישראל (24.4.14), בפסקה 10).

13. לאחר בחינת טיעוני הצדדים, הגענו לכלל מסקנה כי דין הערעור להידחות.

לא מצאנו, כי לפנינו מקרה חריג שבו נפלה טעות מהותית בגזר-הדין, או שהעונש שנגזר סוטה באופן קיצוני מרמת הענישה הראויה, באופן המצדיק את התערבות ערכאת הערעור.

14. ב"כ המערער אינו חולק על מתחם העונש ההולם שקבע בית-משפט קמא, אלא על העונש המתאים שנקבע. טענתו המרכזית היא כי בית-משפט קמא לא נתן משקל מספיק לשיקולי השיקום, וכי היה על בית המשפט לקבל את עמדת שירות המבחן ולהימנע משליחתו של המערער למאסר בין כותלי הכלא.

15. בהתאם לתיקון 113 לחוק העונשין, בקביעת העונש בתוך המתחם, על בית המשפט להתחשב בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, ובהן הפגיעה של העונש בנאשם ובמשפחתו; נטילת אחריות של הנאשם על מעשיו; שיתוף פעולה של הנאשם עם רשויות החוק; התנהגות חיובית של הנאשם; התנהגות רשויות אכיפת החוק; עברו הפלילי של הנאשם; ושיקולים נוספים, כמפורט בסעיף 40א לחוק העונשין.

בענייננו, מדובר במערער שהודה במרבית עובדות כתב האישום, אך זאת רק לאחר שנשמעה כל פרשת התביעה. בית-משפט קמא ציין בגזר דינו כי המערער מסר במשטרה עדות בקשר לתאונה, אך לאחר מכן כפר בכתב האישום, וטען כי הודעתו במשטרה הייתה שקרית. לפיכך, יש לתת משקל להודאה, אך לא מלוא המשקל שהיה ניתן לו הודה המערער והביע חרטה כנה בתחילת המשפט. התנהלות זו של המערער איננה נסיבה לחומרה, אך כנסיבה לקולה, משקלה מוגבל.

זאת ועוד, למערער עבר פלילי, הן בעבירות פליליות והן בעבירות תעבורה, והוא אף ריצה עונשי מאסר בפועל. עונשים שנגזרו עליו בעבר לא מנעו את הסתבכותו הנוכחית. דינו של המערער אינו כשל מי שהסתבך לראשונה בפלילים.

אשר להתמשכות ההליכים - לעיכוב בהגשת כתב האישום יש משקל, אך לא די בו כדי להצדיק ענישה נמוכה מתחתית מתחם העונש ההולם. זאת ועוד, לאחר שהוגש כתב האישום, תרם המערער את תרומתו לעיכוב המשפט.

ובכל הנוגע לטענות בדבר שיקומו של המערער - לטענות אלה אין בסיס של ממש בתסקיר שירות המבחן. שירות המבחן מתייחס לעברו הפלילי של המערער, לכך שמדובר באדם שלחובתו הרשעות קודמות בתחום האלימות, התעבורה והרכוש, אשר ריצה עונשי מאסר בעברו; מדובר באדם עם קווים אנטי סוציאליים באישיותו, אשר אימץ נורמות עברייניות; במי שביסס דפוסי התנהגות המאופיינים בקושי בהצבת גבולות להתנהגותו והעמקת דפוסי חשיבה והתנהגות עברייניים.

צוין ש"נראה כי בתקופה האחרונה בחייו מנסה לנתב עצמו כפי שבא לידי ביטוי בתפקוד באופן חיובי במסגרת של עבודה רציפה ומחייבת ומפרנס את משפחתו, והן התרשמות מרגיעה מסוימת מבחינת המעורבות הפלילית שלו...". שירות המבחן התרשם כי ההליכים הפליליים היוו גורם מרתיע עבור המערער, וכי המערער מבטא רצון לניהול אורח חיים תקין.

כל האמור לעיל, אין בו כדי להעיד על שיקום ממשי, המצדיק חריגה לקולה ממתחם העונש ההולם, ולא בכדי בחר בית-משפט קמא שלא לחרוג מהמתחם. יחד עם זאת, על אף הנסיבות לחומרה, הציב בית המשפט את המערער ברף הנמוך של מתחם הענישה, קרוב לתחתית המתחם.

בנסיבות העניין, לא נפלה טעות בגזר דינו של בית-משפט קמא ואין מקום להקל מעבר לכך.

16. אשר להשלכות של תיקון 133 לחוק העונשין על עניינו של המערער - תיקון זה כבר נכנס לתוקפו, וכיום מאפשר החוק לגזור מאסר בעבודות שירות עד תשעה חודשים.

על המערער נגזרו שמונה חודשי מאסר. בית המשפט סבר כי מאסר לריצוי בעבודות שירות הנו עונש ראוי לנאשם שעברו נקי ושיש לגביו אינדיקציה לתהליך שיקומי ממשי, וכי בעניינו של המערער יש מקום להטלת מאסר של ממש ולא בעבודות שירות.

נוכח חומרת העבירות ונסיבותיהן, איננו מוצאים כי יש הצדקה להמיר את המאסר לריצוי בפועל במאסר לריצוי בעבודות שירות, ואין גם מקום להתערב ביתר רכיבי הענישה.

17. אשר על כן, הערעור נדחה.

18. המערער יתייצב לריצוי עונש המאסר ביום 12.5.19 בשעה 9:30 בבית מעצר "ניצן" במתחם כלא "איילון".

המזכירות תשלח עותקים מפסק הדין לב"כ הצדדים ולשירות המבחן.

ניתן היום, כ"ח באדר ב' תשע"ט, 4 באפריל 2019, בהיעדר הצדדים (על-פי הסכמתם).

אלי אברבנאל, שופט

רבקה פרידמן-
פלדמן, שופטת

יורם נועם, סגן נשיא